

Ügyiratszám: SVMÖH/4-11/2025.

ELŐTERJESZTÉS **a Somogy Vármegyei Önkormányzat 2024-2029. évre szóló gazdasági** **programjának elfogadásáról**

A Somogy Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 12/2020.(II.14.) közgyűlési határozatával elfogadott 2019-2024. évre szóló gazdasági programja lejárt. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 116. § (5) bekezdése értelmében a közgyűlés az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el az új gazdasági programot.

Az Mötv. szabályai szerint az önkormányzat hosszú távú fejlesztési elképzeléseit, gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti. A törvény értelmében a gazdasági program, fejlesztési terv a közgyűlés megbízatása időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól. Ezen gazdasági programot az önkormányzati ciklus végéig, 2029-ig készítjük.

A korábbi években a Somogy Vármegyei Önkormányzat elnöke meghirdette a „Nyitott Vármegyeháza Programot”, amelynek fő célja a somogyi emberekkel, a településekkel és a civil közösségekkel való intenzívebb, személyes kapcsolat kialakítása volt. A vármegye választott vezetőit, testületeit és polgárait sikerült a program keretében közel hozni egymáshoz. Ezt a tendenciát a jövőben tovább kívánjuk erősíteni és a jelen programban megfogalmazott alapelvek, célok, feladatok végrehajtása során jelentős szerephez juttatni a vármegye szereplőit. A közös gondolkodásban való aktív szerepvállalás jelentőségét tükrözi, hogy e program kidolgozását megelőzően számos javaslat, észrevétel jutott el hozzánk, amelyek hangsúlyosak lesznek a 2024-2029 közötti önkormányzati ciklus során. A gazdasági program végrehajtásának időszakában a szereplők által elvárt célok meghatározása és a végrehajtás folyamatában alkalmazott eszközrendszer mellett azonban fontos figyelemmel lenni az állami működés egészére érvényes fejlesztési tervekre is.

A gazdasági program legfőbb irányvonalát a 2021-2027-es költségvetési időszak Európai Unió forrás felhasználása fogja meghatározni a Somogy Vármegyei Önkormányzat által ellátott kötelező és önként vállalt önkormányzati feladatokhoz kapcsolódva. A következő időszak forráselosztási mechanizmusától függetlenül fontos, hogy a területi felzárkózást szolgáló beavatkozások időben feltárássra kerüljenek és reális és a valós igényeket megalapozó fejlődés menjen végbe Somogy vármegye egészében.

A gazdasági program Somogy Megye Területfejlesztési Konceptióján, Somogy Megye Területfejlesztési Programján, Somogy Megye Területrendezési Tervén és Somogy Vármegye Integrált Területi Programján alapul, valamint figyelembe veszi a 2021-

2027-es programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Kormányrendelet (továbbiakban: Korm. rendelet), valamint a hazai forrásból támogatott pályázatok önkormányzat által ellátandó feladatait a Somogy Vármegyei Közgyűlés döntéseiből adódóan.

Somogy vármegye 2024-2029. évre szóló gazdasági programját az előterjesztés 1. számú melléklete tartalmazza.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy a gazdasági programot a melléklet szerinti tartalommal elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat:

1. A Somogy Vármegyei Közgyűlés a Somogy Vármegyei Önkormányzat 2024-2029. közötti önkormányzati ciklusra vonatkozó gazdasági programját a vármegye gazdasági helyzetére, a vármegyei önkormányzat gazdasági lehetőségeire figyelemmel fogadja el.

Felelős: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
Határidő: értelem szerint

2. A közgyűlés felkéri a vármegye települési önkormányzatait, a gazdasági szereplőket, a vármegye intézményeit, civil szervezeteit, hogy működjenek együtt a program megvalósításában, Somogy vármegye felzárkóztatását elősegítő feladatok megvalósításában.

Felelős: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
Határidő: értelem szerint

3. A közgyűlés felkéri elnökét, hogy a gazdasági programról a nyilvánosságot tájékoztassa. Felkéri a jegyzőt, hogy gondoskodjon a program - önkormányzat honlapján történő - közzétételéről.

Felelős: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
Dr. Sárhegyi Judit jegyző
Határidő: 2025. február 10., illetve értelem szerint

Kaposvár, 2025. január 28.

Biró Norbert

Az előterjesztést készítette:

Sárdi Petra
területfejlesztési irodavezető

Az előterjesztést jóváhagyta:

Dr. Sárhegyi Judit
jegyző

A Somogy Vármegyei Önkormányzat gazdasági programja

2024-2029

1. Bevezetés

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv) szerint: „A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.”

A gazdasági program tartalmazza elképzeléseinket, így egyfajta jövőképet vetít elő. A vármegyei önkormányzat területi önkormányzat, mely kötelező feladatként területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. Mindemellett a Területfejlesztésről szóló 2023. évi CII. törvény (továbbiakban: Tftv.) részletesen meghatározza a vármegyei önkormányzat feladatait. A tervezés során a vármegyei önkormányzat jelenleg hatályos kötelező feladataiból kell kiindulni, azonban rögzíteni szükséges, hogy a Somogy Vármegyei Önkormányzat nyitott olyan egyéb feladatok vállalására, ami a területi szereplő rendszerét erősíti.

A programnak tartalmaznia kell mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek összhangban vannak a vármegye fejlesztési elképzeléseivel és az Önkormányzat költségvetési lehetőségeivel. Célja, hogy a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok figyelembevételével biztosítsák az önkormányzat által ellátandó feladatok színvonalának javítását.

A Somogy Vármegyei Önkormányzat elnöke korábban meghirdette a „Nyitott Vármegyeháza Programot”, amelynek fő célja a somogyi emberekkel, a településekkel és a civil közösségekkel való intenzívebb, személyes kapcsolat kialakítása. A vármegye választott vezetőit, testületeit és polgárait sikerült a program keretében közel hozni egymáshoz. Ezt a tendenciát a jövőben tovább kívánjuk erősíteni és a jelen programban megfogalmazott alapelvek, célok, feladatok végrehajtása során jelentős szerephez juttatni a vármegye szereplőit. A közös gondolkodásban való aktív szerepvállalás jelentőségét tükrözi, hogy e program kidolgozását megelőzően számos javaslat, észrevétel jutott el hozzánk, amelyek hangsúlyosak lesznek a 2024-2029 közötti önkormányzati ciklus során. A gazdasági program végrehajtásának időszakában a szereplők által elvárt célok meghatározása és a végrehajtás folyamatában alkalmazott eszközrendszer mellett azonban fontos figyelemmel lenni az állami működés egészére érvényes fejlesztési tervekre is.

1.1. Előzmény és jogszabályi alapok

A Somogy Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 12/2020.(II.14.) közgyűlési határozattal elfogadott 2019-2024. évre szóló gazdasági programja lejárt. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. § (5) bekezdése értelmében a közgyűlés az alakuló ülést követő hat hónapon belül fogadja el az új gazdasági programot.

A gazdasági program a vármegyei közgyűlés megbízatásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakra szólhat. A gazdasági program elkészítésének célja, hogy a vármegyei önkormányzat egységes, előre meghatározott célrendszer szerint működjön és a lehetőségek figyelembe vétele mellett feladatellátásában fejlődjön.

1.2 A vármegyei önkormányzat alapvető feladatai

Az Mötv. rendelkezései alapján az elmúlt években a területfejlesztés vált a vármegyei önkormányzat egyik legfontosabb feladatává, és az önkormányzat a területfejlesztés meghatározó területi szintjévé fejlődött. Ennek köszönhetően a vármegyei szintű

területfejlesztési tervezés erősebb központi területfejlesztési tervezési és szakmai koordinációval, támogatással és ellenőrzéssel folyik. A feladatok felölelik a területfejlesztési döntéseket megalapozó vizsgálatokat, a vármegyei területfejlesztési koncepció kidolgozását, a vármegyei területfejlesztési program elkészítését, az integrált területi program kidolgozását, valamint számos lényeges kérdésben a vármegyei önkormányzat véleményezési jogot kap.

A gazdasági program jelenlegi irányvonalát a 2021-2027-es költségvetési időszak Európai Unió forrás felhasználása határozza meg. A területi kohézió érvényesítése, a területi különbségek csökkentése és a felzárkóztatás a 7 éves időszak kiemelt, uniós szinten meghatározott célkitűzése, melyhez a területi tervezés adott alapot.

A jelenlegi programozási időszakban fontos szerepet kap a gazdaságfejlesztés, az infrastruktúrafejlesztés, a fenntartható városfejlesztés, a klímaváltozás elleni küzdelem, a felzárkóztatás, valamint turisztikai fejlesztések.

A tervezési, programozási időszak nagy kihívása az ágazati és a területi szemlélet között egészséges egyensúly megteremtése. A gazdasági program megalkotása során fontos figyelemmel kísérni a regionális fejlesztési programok irányvonalának alakulását, valamint a vármegyei önkormányzat szerepvállalását a területi tervezés során.

A program tehát az önkormányzat átfogó, a közgyűlés és hivatala választási ciklusra szóló gazdasági és szakmai stratégiai tervdokumentuma, amely megalapozza a munkavégzés kereteit.

A program kialakításánál az alábbi dokumentumok is figyelembevételre kerültek:

- Somogy Megye Területfejlesztési Koncepciója
- Somogy Megye Területfejlesztési Programja
- Somogy Megye Területrendezési Terve
- Somogy Megye Környezetvédelmi Programja
- Somogy Megyei Klímastratégia
- Somogy Vármegye Integrált Területi Programja
- Dél-Dunántúl Térségfejlesztési Modellprogram
- beérkezett javaslatok és vélemények

2. Célkitűzések

2.1. A jövőkép elérését szolgáló átfogó célok:

Somogy vármegye a Dunántúl nyugati részén helyezkedik el, Horvátországgal határos, az ország 5. legnagyobb területű vármegyéje. Népessége méretéhez képest alacsony, a KSH 2024. évi adatai szerint 292 691 fő. A vármegyét 8 járás alkotja, köztük a Kaposvári járás, melynek székhelye Kaposvár Megyei Jogú Város.

A vármegye fontos jellegzetessége felszínének változatossága: homokos síkság, valamint völgyes dombságok egyaránt találhatók itt. Somogy vármegye egyik legfontosabb természeti értéke a Balaton, mely turisztikai jelentőséget kölcsönöz a vármegyének. Ezek mellett nagy mennyiségben állnak rendelkezésre mezőgazdasági hasznosításra alkalmas területek, és erdőségekben is rendkívül gazdag térségről beszélünk. A vármegyében nagy számban találhatók termál- és ásványvíz források.

A vármegyék rangsorában Somogy az egy főre jutó GDP alapján a 17. helyen van, amelynek javítása kiemelkedő feladatot, célkitűzést jelent.

Somogy megye területfejlesztési koncepciója szerint a vármegye 2030-ra sokszínű, természeti értékekben gazdag, harmonikus, és az ott élők számára jó életminőséget biztosító versenyképes, innovatív térséggé válik, ahol szolidáris közösségekre építve, egymást erősítve, egymás értékeire és adottságaira alapozva vannak jelen a szolgáltatásokban erős városok és a kedvező életteret adó vidéki térségek.

2.2. A vármegye fejlesztésének átfogó céljai:

1. A vármegye foglalkoztatási helyzetének javítása, a gazdasági aktivitás növelése
2. A vármegye belső erőforrásainak fenntartható hatékony hasznosítása az ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontok figyelembe vételével
3. A vármegye térszerkezeti sajátosságaiból fakadó különbségek csökkentése: esélyegyenlőség minden somogyi polgár számára

2.3. Az átfogó célok megvalósítását szolgáló specifikus célok:

1. A XXI. századi globális kihívásokra választ adó gazdasági tevékenységek fejlesztése, támogatása
2. Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság kompetenciáinak fejlesztése
3. Helyi szintű körforgásos gazdasági struktúrák kialakítása, a termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása
4. A hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése
5. Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése

A 2024-2029-es ciklusra szóló gazdasági program elsődleges célja az utóbbi évtized hazai fejlődési trendjeibe nehezen bekapcsolódó, leszakadással jellemezhető Somogy vármegye felzárkóztatásának előmozdítása. A program nem csak a vármegyére vonatkozóan fogalmaz meg beavatkozásokat, hanem a szomszédos hazai és határon túli területek gazdasági, valamint infrastrukturális kapcsolatainak erősítésére is. Ennek érdekében a helyi adottságokon alapuló fejlesztési igények országos fejlesztéspolitikai eszközökkel történő összehangolására, valamint a határon túli területek irányában megindult együttműködések erősítésére van szükség.

A program stratégiai célrendszerét az alábbi tényezők alkotják:

1. Vonzó befektetői környezet kialakítása, vállalkozás- és munkaerő-piaci fejlesztés: a térség kiemelt feladata az elvándorlási hajlam mérséklése, vagy annak teljes megakadályozása. Ennek kulcseleme vonzó befektetői környezet megteremtése, valamint a vállalkozások támogatása és a munkaerő-piaci fejlesztések lehetnek. Ehhez részben ipari parkok létrehozása szükséges, a beszállítói kompetenciák fejlesztése, a bértámogatási rendszer hatékony működtetése és a térségi igényeken alapuló képzési portfólió meghatározása.
2. Közlekedési infrastruktúra és digitális kommunikáció összehangolt fejlesztése: a befektetők letelepedését, valamint a lakosság jólétét növelik azon nagymértékű infrastrukturális fejlesztések, amelyek segítségével a vármegye elérhetővé és átjárhatóvá válik.

3. Klímavédelmi és energetikai fejlesztések: elengedhetetlen feltétel a környezeti fenntarthatóság, amely a megújuló energiaforrások használatával, a geotermikus energiában rejlő lehetőségek kiaknázásával érhető el.

4. Modellváltás az agráriumban és az élelmiszeriparban: az agráriumban és élelmiszeriparban modernizációra, modellváltásra van szükség, mivel a térségben rejlő mezőgazdasági és a ráépülő feldolgozóipari potenciál jelentősen növelhető. A helyi alapanyagokra építő élelmiszeriparban előállított termékek esetében a gyártás és értékesítés során is törekedni kell a rövid ellátási láncok kialakítására. A jövedelmezőség növelése szempontjából kiemelt fontosságú a környezeti terhelés-, az energia- és vízigény csökkentése, az intenzívebb termelési ágazatok újraindítása, valamint az innovatív technológiák bevezetése. A helyben történő feldolgozás arányának növelése nem valósulhat meg az agrárlogisztikai kapacitások bővítése nélkül.

5. Felsőoktatás, K+F+I (kutatás+fejlesztés+innováció): A vármegye felzárkózása szempontjából fontos a felsőoktatási K+F+I, valamint az innovatív vállalati környezet közötti együttműködések erősítése. A felsőoktatás vonatkozásában elsősorban a műszaki és a turizmus-vendéglátás területeken zajló képzések erősítésére, bővítésére van szükség.

6. Tematikus turisztika hálózatfejlesztések: A turizmus tekintetében Somogy elsősorban aktív és ökoturizmus, kulturális-, bor- és gasztronómiai turizmus, valamint a horgász- és vadászturizmus területén rendelkezik kiváló adottságokkal. A különböző aktív és ökoturisztikai túratípusok egymásra épülő, összehangolt fejlesztésével, valamint a gyógyfürdők szolgáltatási és infrastrukturális színvonalának fejlesztésével - és a gyógyfürdők kínálatának aktív és ökoturisztikai kínálati elemekkel való kiegészítésével - biztosítható a vendégejszakák számának növelése, valamint a szezon meghosszabbítása.

2.4. A fenti átfogó és stratégiai célok megvalósítása az alábbi konkrét fejlesztési javaslatok megvalósításával érhető el:

1. Közlekedési fejlesztések megvalósítása:

- 67-es számú főút Kaposvár-Szigetvár közötti szakaszon 2x2 sávossá fejlesztése,
- M60-as gyorsforgalmi út Szigetvár-Barcs közötti szakasz tervezetési folyamatának elindításában való részvétel,
- 68-as út felújítása szükséges, amely a periférikus térségek felzárkózását eredményezheti. A teljes szakasz 11,5 t-s burkolat megerősítése szükséges. A fejlesztés kapcsán a tervek már rendelkezésre állnak.
- 61. sz. főút Kaposvár-Dombóvár közötti szakaszán a településeket elkerülő szakaszok meghatározása.
- A közlekedési rendszerek térségi szempontból összehangolt, komplex fejlesztése részeként fontos a várostérségeken belüli gyalogos, mikromobilis, valamint zöld tömegközlekedési módok alkalmazása. Különösen fontos e tekintetben a tömegközlekedéssel nehezen feltárható aprófalvak fenntartható közösségi közlekedési szolgáltatásainak fejlesztése, valamint összehangolt menetrendek kialakítása a tömegközlekedési társaságokkal való együttműködés segítségével. Buszmegállók szabványosítása, amelyek egységes képet adhatnak a vármegyének. Ezek fejlesztéséhez kapcsolódó előzetes felmérés rendelkezésre áll.

- Térségi kerékpárutak építésének támogatása: Berzence-Gyékényes (tervvel rendelkezik), Som-Daránypuszta, Somogyvár-Lengyeltóti, Tab-Kereki. Továbbá szükséges a Bőszénfa-Zselickislak kerékpárút bekötése Kaposvárra, mivel jelenleg a hiányzó szakasz miatt a kerékpárosok a főúton közlekednek, amely rendkívül balesetveszélyes. Kiemelten fontos a Kaposvár-Kaposújlak közötti hiányzó szakasz megépítése, hiszen az ezen az úton való kerékpározás is rendkívül veszélyes.
- Siófok déli elkerülő kivitelezésének minél előbbi megkezdése annak érdekében, hogy Siófok belterületén a közlekedés élhetőbbé váljon, főleg a nyári szezonban.
- Taszári repülőtér fejlesztési irányainak kialakításában való aktív részvétel annak érdekében, hogy a vármegye vonzást gyakorolhasson újabb modern iparágak letelepedésére.

2. Turisztikai fejlesztések:

A Balaton szezonálisának csökkentése érdekében a „4 évszakos Balaton” megteremtése érdekében az olyan attrakciók fejlesztése, amelyek mind a 4 évszakban kihasználhatóak. Ehhez kapcsolódóan és ezt kiegészítendő Somogy vármegye turisztikai desztinációjának bővítése miatt az alábbi fejlesztéseket szükséges annak érdekében megvalósítani, hogy a látogatószám egész évben biztosított legyen az egész vármegyében:

- Kongresszus turizmus erősítése, elsősorban a balatoni régióban.
- A fürdőfejlesztések során Somogy esetében Igal, Csokonyavisonta, Barcs, Nagyatád, Marcali és Buzsák-Csisztapuszta kiemelt jelentőségű, ezek hatékony és fenntartható működtetése érdekében elsősorban az energetikai korszerűsítés megvalósítása szükséges. További attrakcióelemek kialakítása és szolgáltatások fejlesztése szükséges a látogatószám növelése érdekében.
- A Balatonboglári Borvidék jelentős fejlesztése indokolt annak érdekében, hogy a szezonális mérsékelhető legyen, valamint a borturizmus jelentősége emelkedjen.
- Helyi termékek népszerűsítésével a gasztronómiai turizmus fejlesztése.
- A Zselic ökoturisztikai és lovas turisztikai fejlesztése szükséges.
- A Dráva térségének aktív turisztikai fejlesztése szükséges, amely a már meglévő kerékpáros turisztikát is támogatja, valamint a vízi turizmus színvonalának jelentős emelkedését eredményezheti.
- A Szigetvár-Kaposvár kerékpárút megépítése és a Zselici kerékpáros infrastruktúrába való bekötése kiemelt jelentőségű.

3. Gazdaságfejlesztés

- a periférikus területek vállalkozásainak megerősítésére és a munkaerőpiaci fejlesztésekre nagy hangsúlyt kell fektetni
- vállalkozások körforgásos gazdasági feltételeinek megteremtése, a megújuló energiák alkalmazása a fenntartható és költséghatékony működtetés érdekében
- létrehozott ipari területek hasznosításának növelése

4. Versenyképes térségek és közszolgáltatások fejlesztésének növelése

- egészségügyi intézmények fejlesztése mind a járó, mind a fekvőbeteg ellátásban, valamint egyén egészségüghöz kapcsolódó beruházások ösztönzésében való részvétel (pl. mentőállomások fejlesztése)

- szűrőprogramok működtetése (akár TOP_Plusz programok megvalósításán keresztül)
- bölcsődei férőhelyek, óvodák és iskolák térségileg koordinált fejlesztése szükséges
- bentlakásos idősellátó otthonok kapacitásbővítése szükséges
- a szennyvízkezelési problémával érintett települések esetén egyeztetések folytatása a megoldás keresésére
- a területi közigazgatáson belüli egykapus ügyintézési lehetőségeinek integrált fejlesztése
- rend- és katasztrófavédelem modernizálása, ehhez kapcsolódóan térfigyelő kamerarendszerek kiépítése, valamint okos rendszerek telepítésének bővítése szükséges

5. Felsőoktatás fejlesztése

- a piaci igényekre reagáló, több tudományterület bevonására épülő felsőoktatási szakképzési irányok elindításában való részvétel, együttműködve a MATE Kaposvári Campusával és a Debreceni Egyetem Siófoki Campusával
- a helyi igényeken alapuló mentorálási és komplex reintegrációs programok kidolgozása és lebonyolítása a Paktum projekt segítségével

6. Energetikai fejlesztések és klímavédelem

- a vármegye épületállományának energetikai fejlesztése továbbra is kiemelt feladatot jelent
- energiaközösségek létrehozásához kapcsolódó motiváció ösztönzése vízgazdálkodás védelme, öntözőrendszerek kialakítása (kiemelten a Balatonszéplaki öntözőrendszer rekonstrukciójára, amelynek tervezése folyamatban van)
- körforgásos gazdaságok kialakítása
- közvilágítási rendszerek korszerűsítése

7. Határon átnyúló fejlesztések ösztönzése

- nemzetközi projektekben való aktív részvétel biztosítása
- testvértelepülési kapcsolatok erősítése

8. A vármegye székhelyének fejlesztésében való aktív részvétel a TOP_Plusz érvényesítése során:

- ipari parkok létrehozásának ösztönzése a későbbiekben betelepülni kívánó gazdasági szereplők részére
- szakképzés bővítése, a felsőoktatásban elindított képzések népszerűsítésben való részvétel (villamos- és gépészmérnök, élelmiszeripari mérnök)
- turisztikai fejlesztések megvalósítása (Deseda kemping fejlesztése, strandfejlesztés, szálloda létesítése)
- városrehabilitációs program folytatása
- közlekedésbiztonsági fejlesztések megvalósítása
- foglalkoztatottság növelése
- Egészséges Kaposvár Program megvalósítása
- infrastrukturális fejlesztések (pl. csapadékvíz elvezető rendszerek fejlesztése, parkolók létesítése, stb.)

3. A Somogy Vármegyei Önkormányzat által ellátandó feladatok meghatározása

A területfejlesztési törvény határozza meg a vármegyei önkormányzatok területfejlesztési és területrendezési feladatait.

A vármegyei önkormányzatok számára jogszabályokban meghatározott feladat az alábbi területi tervezési dokumentumok előkészítése és elfogadása:

- vármegyei területfejlesztési koncepció
- vármegyei területfejlesztési program

3.1. Területfejlesztési feladatok

A vármegyei önkormányzat területi tervezési feladatainak végrehajtása (területfejlesztési koncepció, területfejlesztési program, integrált területi program) részben pályázati eljárással, központi forrás felhasználásával történt és vélhetően a jövőben is támogatásra kerül a fejlesztési dokumentumok megújítása.

A Somogy Vármegyei Önkormányzat, mint területi szereplő arra törekszik, hogy a területi közép-szint területfejlesztési feladatait minél hatékonyabban ellássa.

A 2021-2027-es európai uniós fejlesztési ciklusban jelenleg is végrehajtás alatt álló Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP_Plusz) fő célja az uniós szintű és az országon belüli területi kohézió javítása, ennek érdekében a régiók és vármegyék fejlettségének javítása az EU átlag viszonylatában, továbbá az országon belüli egyenlőtlenségek csökkentése.

A forrásfelhasználás hatékonnyá tétele érdekében szükségessé vált egy olyan - szintén integrált, stratégiai gondolkodásra alapozott - dokumentum elkészítése, amely a helyi igényekkel összhangban a rendelkezésre álló TOP_Plusz forráskeretek felhasználásának szerkezetét, elvárt eredményeit és ütemezését támasztja alá a 2021-2027-es költségvetési időszakra vonatkozóan. Ez a dokumentum Somogy Vármegye Integrált Területi Programja (ITP), amely a 256/2021. (V. 18.) Kormányrendelet figyelembevételével évente két alkalommal módosításra kerül. A Somogy vármegyei ITP célrendszerét a területi tervezés korábbi szakaszaiban elkészült megyei területfejlesztési koncepció és program kitűzött céljai határozzák meg, emellett elsődleges szempont a TOP_Pluszban rögzített egyedi célkitűzésekhez való hozzájárulás. Az ITP elkészítése és szükség szerinti módosítása a Somogy Vármegyei Önkormányzat feladata.

2021-27 között Somogy vármegye TOP_Plusz fejlesztési forráskerete 78,737 Mrd Ft.

A területfejlesztési dokumentumok megújítása során a vármegye koncepcionális és stratégiai céljainak megvalósulását nyomon kell követni, és a felülvizsgálat során ennek megfelelően kialakítani a vármegye jövője szempontjából fontos területfejlesztési dokumentumok tartalmát.

Partnerség elve a területfejlesztésben

A Somogy Vármegyei Önkormányzatnak tovább kell építenie kapcsolatrendszerét a területfejlesztés szervezeteivel, a területfejlesztésben érdekelt települési önkormányzatokkal, gazdasági szereplőkkel, civil szervezetekkel. Az önkormányzatnak meg kell tartania azokat az együttműködési formákat (eszközöket) is, melyek a területfejlesztési célok szolgálatán túl a vármegyei önkormányzat területfejlesztési szerepét, vármegyei összetartó erejét erősítik (fórumok, sajtó-nyilvános rendezvények, konferenciák).

A partnerség fejlesztése érdekében cél a Somogy Vármegyei Területfejlesztési Szakmai Kollégium létrehozása, a területfejlesztésben érintett, érdekelt szereplők részvételével. A szakmai kollégium célja lehet a tagok összehangolt együttműködése Somogy vármegye területi fejlődése érdekében.

A Somogy Vármegyei Területfejlesztési Szakmai Kollégium lehetséges tagjai:

- Somogy Vármegyei Önkormányzat
- Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata
- járásszékhelyek településeinek polgármesterei
- Somogy Vármegyei Kormányhivatal
- Balaton Fejlesztési Tanács
- Somogy Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Somogy Vármegyei Igazgatósága
- Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campusa
- Debreceni Egyetem Siófoki Campusa

3.2. Területrendezési feladatok

A Tftv. alapján a vármegyei önkormányzat a területfejlesztési koordinációval kapcsolatos feladatok ellátása érdekében kölcsönös információcserével segíti a TeIR működését, információkat biztosít a területi tervek készítéséhez, valamint fogadja a törvényben szereplő vármegyei szintre delegált feladatok elvégzése érdekében a központi adatbázisok adatait.

Továbbá előzetesen véleményezi az országos, valamint a területét érintő területrendezési terveket, a tervezés és a végrehajtás során gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről, együttműködik a többi érintett vármegyei önkormányzattal.

3.3. Vidékfejlesztési feladatok

A vármegyei önkormányzat a vidékfejlesztési koordinációval kapcsolatos feladatok ellátása érdekében összehangolja a vidékfejlesztési stratégiákat és akciókat a vármegyei fejlesztési és területfejlesztési koncepciókkal és programokkal, előzetesen állást foglal a vármegye területét érintő vidékfejlesztési stratégiák, akciók tekintetében, elláthatja a helyi akciócsoportok, a közösségvezérelt helyi fejlesztésben érintett szervezetek munkaszervezeti feladatait, részt vehet a helyi akciócsoportok és a közösségvezérelt helyi fejlesztésben érintett szervezetek tevékenységében, külön megállapodás alapján a vidékfejlesztési akciók végrehajtása során koordinációs és döntéshozatali feladatokat láthat el.

A Somogy Vármegyei Önkormányzat törekszik vidékfejlesztési feladatai kapcsán elősegíteni a vidék felemelkedését. A vidék nem csupán profitérdekeket kiszolgáló termelési tér, hanem társadalmi, kulturális és természeti értékek összessége. Vidéki tájaink az emberi életminőség biztosításához szükséges feltételek megteremtésének, a természet és a társadalom harmonikus együttélésének sajátos, történetileg kialakult színterei. E térségek egyrészt az ott élők számára biztosítják az életfeltételeket, másrészt mással nem helyettesíthető ökoszisztéma-szolgáltatásokat biztosítanak, amelyek az egész társadalom számára biztonságos élelmiszerellátást, jó környezetminőségi alapfeltételeket, természeti erőforrásokat és értékeket, regenerációs és rekreációs lehetőséget kínálnak.

A Somogy Vármegyei Önkormányzat számos Vidékfejlesztési Program által finanszírozott projekt megvalósításában részt vesz és ezek száma várhatóan emelkedni fog.

A feladatok hatékony végrehajtása érdekében kiemelt célként szükséges meghatározni azt, hogy a Helyi Akció Csoportokkal szorosabb együttműködésre, aktívabb kommunikációra

törekszünk annak érdekében, hogy a tervezett fejlesztések összehangoltak legyenek és a kisebb léptékű tervezett beruházások a helyi fejlesztési stratégiákba bekerüljenek, és azon keresztül kerüljenek támogatásra. Így ezen projektek forrásigénye mentesíti a TOP_Plusz és Vidékfejlesztési Programban felmerülő forrásfeszültséget.

A természeti erőforrások és értékek megőrzése, az azokkal való felelős, fenntartható gazdálkodás, a mezőgazdaság és a vidék fejlesztése, az épített és a természeti környezet védelme, a természeti értékek megőrzése a XXI. században egyre inkább felértékelődő, egymással szorosan összefüggő, nemzetbiztonsági jelentőségű stratégiai feladat. A jó minőségű, biztonságos élelmiszerellátás, a tájfenntartás, az ivóvízbázisok, a talajok védelme, az élővilág sokfélesége és a jó környezeti állapot megőrzése, a vidéki élet, a helyi közösségek és a kultúra, valamint a helyi közszolgáltatások feltételeinek megteremtése egész Európában a legfontosabb célok között szerepel.

A területfejlesztés és a vidékfejlesztés rendszere, habár természeténél fogva szoros együttműködésben kellene, hogy működjön, azonban tervezésben, forrásaiban és intézményrendszerében jelenleg még elkülönül.

A Tftv. alapján a vármegyei önkormányzat vidékfejlesztési feladatokat is ellát. Ugyanakkor semmilyen más jogszabály nem ad vidékfejlesztési feladatot a vármegyei önkormányzatok számára.

3.4. Környezetvédelmi feladatok

Az 1995. évi környezet védelméről szóló törvény a vármegyei önkormányzatok részére környezetvédelmi feladatokat határoz meg.

A vármegyei önkormányzat a környezet védelmével kapcsolatos feladatainak ellátása érdekében:

- a települési önkormányzatokkal egyeztetett környezetvédelmi programot készít, melyet a vármegyei közgyűlés hagy jóvá,
- előzetes véleményt nyilvánít a települési önkormányzati környezetvédelmi programokról, illetve kezdeményezi azok megalkotását,
- állást foglal a települési önkormányzatok környezetvédelmet érintő rendeleteinek tervezeteivel kapcsolatban.

A Somogy Vármegyei Önkormányzat 2020-ban fogadta el Somogy Megye Környezetvédelmi Programját, mely a 2020-2024-es időszakra vonatkozott, így annak megújítása szükséges.

A XXI. század egyik jelentős kihívása a globális felmelegedés és éghajlatváltozás következményeinek kezelése, az emberi tevékenység hatásainak csökkentése, valamint a várható változásokra való felkészülés, azokhoz való alkalmazkodás, ezért a Somogy Megyei Önkormányzat 2018. évben KEHOP projekt keretén belül kidolgozta Somogy Megye Klímastratégiáját. Tekintettel az elmúlt években végbement környezeti változásokra a dokumentum is megújításra kerül az önkormányzat saját költségvetésének terhére.

A dokumentum rendelkezésre állásával a települési önkormányzatoknak nyújthatunk segítséget, mivel a vármegye ebből a szempontból homogén, így a dokumentumokat projektek előkészítése során hasznosítani tudják, amely jelentős költségmegtakarítást jelenthet az önkormányzatoknak.

4. A Gazdasági Program megvalósítását elősegítő legfontosabb alapelvek

A Somogy Vármegyei Önkormányzat Közgyűlése és bizottságai, valamint az önkormányzati hivatal aktív és kezdeményező szerepvállalása nagymértékben szolgálja a kitűzött célok megvalósítását, melynek során előtérbe helyezendők a partnerség és a kapcsolattartás elvei.

A program végrehajtása során prioritást kell biztosítani a kötelező feladatok ellátására, az önként vállalt feladatok ellátását a költségvetési, pénzügyi források lehetőségéhez kell igazítani.

Alapvető követelmény a pénzügyi-gazdasági fegyelem fenntartása mind a tervezés, mind a végrehajtás során.

A program megvalósítását a pályázati lehetőségek teljes körű feltárásával, lehetséges igénybevitelével kell elősegíteni, továbbá előnyben kell részesíteni az önerő nélküli pályázatok kihasználását.

5. A Gazdasági Program megvalósítását elősegítő legfontosabb alapelvek és eszközök

A célkitűzések, feladatok megvalósítása az állami szervekkel, a vármegyében működő települések és a szomszédos vármegyék önkormányzataival, a vármegye gazdasági életének meghatározó szereplőivel, a vármegyében működő tudásbázisokkal, szakmai és civil szervezetekkel, az európai uniós és egyéb belföldi és külföldi partnerekkel való, a kölcsönös érdekeken alapuló, együttes, átgondolt, jól koordinált együttműködést igényel.

A gazdasági program megvalósulásához a vármegyei önkormányzat részéről alapvető feltétel, hogy rendelkezzen azokkal a forrásokkal, amelyek lehetővé teszik az önkormányzati törvény szerint kötelező feladatai, valamint az önként vállalt feladatok ellátását, továbbá, hogy a feladatellátás módját, szerkezetét hozzá tudja rendelni a források változásához.

A kitűzött célok eléréséhez szükséges a vármegyei közgyűlés, a bizottságok és a közgyűlés hivatalának tudatos, aktív és kezdeményező szerepvállalása. A közigazgatás változása megköveteli a rugalmasságot és az aktív alkalmazkodást. Célunk a költségvetési keretek között a „vállalkozási szemléletű vármegye” működtetése.

A Somogy Vármegyei Önkormányzati Hivatal napi feladatellátását magasan képzett szakmai háttér biztosítja. A kollégák szaktudása minden szakterületet felölel, így csak néhány, egy-egy alkalommal felmerülő speciális feladatellátás során szükséges külső szakértő igénybevétele.

A feladatok végrehajtása során az alábbi eszközök biztosítása kiemelkedő feladatunk:

- szakmai, humánerőforrás háttér folyamatos rendelkezésre állása
- szakmai továbbképzések biztosítása
- prioritást kell biztosítani a kötelező feladatok ellátására, az önként vállalt feladatok ellátását a költségvetési, pénzügyi források lehetőségéhez kell igazítani
- költségvetési egyensúly fenntartása
- likviditás folyamatos biztosítása
- szigorú gazdálkodás
- együttműködések fenntartása, további partnerekkel történő kapcsolat kialakítása a magas szakmai színvonalú szakmai munka biztosítása céljából
- településekkel történő szoros együttműködés a vármegye fejlődése céljából
- folyamatos kommunikáció és információáramlás biztosítása az egyes szereplők között

6. Zárszó

A Somogy Vármegyei Önkormányzat a jövőben is Somogyország polgárainak érdekeit szolgálja a jelen Gazdasági Programban meghatározott célkitűzések, feladatok végrehajtása során, demokratikus módon, széles nyilvánosságot teremtve a „Nyitott Vármegyeháza Program” keretén belül.